

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/238/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112206062
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2013:4112206062.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členov senátu JUDr. Veroniky Svoradovej a Mgr. Ingrid Vallovej, v právnej veci navrhovateľky: H. G., nar. XX. XX. XXXX, bytom S. XXX, zast. Mgr. Marekom Laktišom, advokátom so sídlom v Nitre, Mariánska 8, proti odporkyňi: Z. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q., R. XX/X, zast. JUDr. Petrom Havlíkom, advokátom so sídlom v Nitre, Podzámska 18, o zaplatenie 17.579 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľky a odporkyne proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 19. februára 2013, č. k. 9C/382/2012-114, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, týkajúcej sa zaplatenia sumy 3.319 eur s príslušenstvom, v zamietajúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania **p o t v r d z u j e .**

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil povinnosť odporkyňi zaplatiť navrhovateľke sumu 4.579 eur s 9% úrokom z omeškania zo sumy 3.319 eur od 16. 05. 2010 do zaplatenia a zo sumy 1.260 eur od 01. 01. 2012 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Navrhovateľke uložil povinnosť zaplatiť odporkyňi náhradu trov konania vo výške 48%. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 657, § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. a § 142 ods. 2 OSP a na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh navrhovateľky bol podaný dôvodne, avšak len ohľadne sumy 4.579 eur, ktorá suma pozostáva zo sumy 3.319 eur, nakoľko na túto sumu je listinný dôkaz a to zmluva o pôžičke a navyše táto suma bola potvrdená aj odporkyňou pred vyšetrovateľom a zo sumy 1.260 eur, ktorá je preukázaná dohodou o splatení záväzku, ako aj výpoveďou odporkyne, ktorá túto sumu uznala. Zmluva o pôžičke je zmluvný vzťah najmenej medzi dvomi stranami, teda veriteľom a dlžníkom, pričom v danom prípade uzavretie takejto zmluvy okrem sumy priznanej medzi účastníkmi preukázané nebolo. Súd nad priznanú sumu návrh zamietol, nakoľko navrhovateľka nepreukázala, že požičala predmetné sumy odporkyňi (8.000 eur a 5.000 eur) a aj s poukazom na výpoveď navrhovateľky, ktorá za svojho dlžníka označila N. K., voči ktorému má písomný doklad potvrdzujúci poskytnutie pôžičky vo výške 17.600 eur na základe dohody o splatení záväzku. Súd dospel k záveru, že navrhovateľka neuniesla dôkazné bremeno na preukázanie pôžičky, respektíve odovzdania ďalších finančných prostriedkov odporkyňi. Súd okrem iného poukázal aj na to, že navrhovateľka sa pôvodne žalovanej sumy domáhala aj v konkurznom konaní vedenom na N. K. a z jej výpovede pred vyšetrovateľom vyplýva, že ďalšie finančné prostriedky požičala N. K., ktorý potvrdil požičanie peňazí s tým, že sprostredkovateľom odovzdania požičaných peňazí mala byť odporkyňa, ktorá skutočnosť však nebola jednoznačne v konaní preukázaná. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že odporkyňa nie je nositeľom ďalších pôžičiek poskytnutých zo strany navrhovateľky a podľa názoru súdu bol predmetný návrh proti odporkyňi podaný iba z dôvodu problematickej vymožitelnosti pôžičiek navrhovateľky od N. K., ktorý je značne zadĺžený. Navrhovateľka nepreukázala odovzdanie

zvyšnej sumy odporkyni nad sumu jej priznanú, preto jej nárok nebol dôvodný ani z hľadiska prípadného posúdenia nároku na bezdôvodné obohatenie. Od 01. 01. 2009 sa výška úrokov z omeškania určuje ako o 8 percentuálnych bodov vyššia základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky, platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, preto súd priznal navrhovateľke úroky z omeškania tak, ako žiadala, teda odo dňa nasledujúceho po splatnosti sumy 3.319 eur vo výške 9%, čo zodpovedá ustanoveniam vládneho nariadenia č. 87/1995 Z. z. a od 01. 01. 2012 ohľadne sumy 1.260 eur, čo je tiež deň nasledujúci po splatnosti uvedenej sumy. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP v spojení s ustanovením § 151 ods. 7 OSP, nakoľko celkový úspech odporkyne bol 48% (úspech 74%, neúspech 26%, $74 - 26 = 48\%$).

Proti uvedenému rozsudku podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 3.319 eur s príslušenstvom, odôvodniac ho tým, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Samotné písomné uzatvorenie zmluvy o pôžičke nie je bez ďalšieho dôkazom o skutočnom poskytnutí peňažných prostriedkov, jedná sa len o vznik záväzku veriteľa takéto peňažné prostriedky dlžníkovi poskytnúť. Súd preto nemôže zmluvu o pôžičke považovať bez preukázania ďalších skutočností za dôkaz o tom, že navrhovateľka naozaj poskytla odporkyni dohodnutú sumu, najmä v prípade, ak takúto skutočnosť odporkyňa popiera. Odporkyňa popierala poskytnutie tejto sumy zo strany navrhovateľky, pričom v konaní tvrdila, že napriek uzatvoreniu tejto zmluvy v konečnom dôsledku dohodnutú sumu neobdržala a navrhovateľka v skutočnosti požičala túto sumu spolu s ďalšími peňažnými prostriedkami N. K.. Tomuto tvrdeniu nasvedčuje aj skutočnosť, že navrhovateľka si prihlásila do konkurzného konania úpadcu N. K. sumu, ktorá takmer s úplnou presnosťou zodpovedá výške žalovanej pohľadávky v tomto konaní. Ako navrhovateľka sama tvrdila, keď sa jej nepodarilo peniaze vymôcť od K., zažalovala odporkyňu. Poukaz súdu na zápisnicu z výsluchu odporkyne na polícii ako dôkaz o poskytnutí peňažných prostriedkov neobstoí z viacerých dôvodov. Nie je možné zistiť, akým spôsobom bol presne výsluch vedený, či bola vypočítavanej osobe predložená zmluva o pôžičke k nahliadnutiu s konkrétnou požičanou sumou. Relevantným dôkazom je dohoda o splatení záväzku uzatvorená medzi navrhovateľkou a N. K., z ktorej jasne vyplýva, že navrhovateľka poskytla peňažné prostriedky K.. Pokiaľ by súd vykonal ďalší navrhovaný dôkaz, vyžiadanie si prihlášky navrhovateľky z konkurzného spisu úpadcu N. K., bolo by zrejmé, že všetky žalované pohľadávky, ktoré si navrhovateľka uplatňuje voči odporkyni, si prihlásila do konkurzného konania N. K., pričom jej prihlášku súd zamietol z dôvodu formálnych nedostatkov. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľka od počiatku vedela, že peniaze požičiava N. K. a nie odporkyni, avšak keď zistila, že tieto pohľadávky sú od K. nevykonalné, zažalovala odporkyňu. Návrh je dôvodný len v časti pohľadávky vo výške 1.260 eur, ktorý odporkyňa priznáva. Existenciu pohľadávky vo výške 3.319 eur navrhovateľka nepreukázala. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam navrhla napadnutý rozsudok zmeniť, prípadne ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Proti uvedenému rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie aj navrhovateľka v zamietajúcej časti a v časti trov konania, odôvodniac ho tým, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Nemožno sa stotožniť s názorom súdu, že nebola dostatočne preukázaná existencia právneho vzťahu pôžičky, v rámci ktorého navrhovateľka poskytla odporkyni peňažné prostriedky. Dôkazná situácia navrhovateľky je nepochybne sťažená, nakoľko v dôsledku zneužitia jej dôvery zo strany odporkyne, prinajmenšom neetického konania odporkyne, nie je schopná tento vzťah preukázať predložením štandardných prostriedkov zabezpečenia pohľadávky. To však neznamená, že predmet právny vzťah a povinnosť odporkyne nevznikli. Je v rozpore so zásadou efektívnej a spravodlivej ochrany práv a záujmov navrhovateľky, aby súd bez dôkladného a dôrazného preverenia indikovaných skutočností pristúpil na stratégiu odporkyne, spočívajúcu v totálnom popieraní očividných skutočností. Pôvodné tvrdenie a popieranie, že si nie je vedomá žiadnych záväzkov voči navrhovateľke bola odporkyňa prinútená zmeniť pod ťarchou predložených dôkazov. Poukázala na závažné nezrovnalosti vo výpovediach odporkyne, ktoré znemožňujú posudzovať ľubovoľné tvrdenie prezentované odporkyňou v rámci konania inak ako nehodnoverné a nepravdivé. Z predložených dôkazov vyplývajú skutočnosti, ktoré indikujú pravdivosť tvrdení navrhovateľky, preto mali byť dôkladnejšie preverené. Z právneho hľadiska poukázala na nesprávne a nedostatočné vysporiadanie sa s otázkou postavenia odporkyne a N. K. ako solidárnych dlžníkov, nakoľko skutočnosť,

že odporkyňa odmietla podpis dohody o splatení dlhu a táto bola podpísaná len N. K., neznamená, že došlo k zániku alebo zmene primárneho právneho vzťahu pôžičky medzi navrhovateľkou a odporkyňou. N. K., ako aj odporkyňa majú voči navrhovateľke v dôsledku pristúpenia N. K. k záväzku odporkyne postavenie solidárnych dlžníkov s tým spojenými hmotnoprávnymi následkami. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 OSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky, ani odporkyne nie je dôvodné, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.

Navrhovateľka sa návrhom vo veci samej domáhala, aby súd zaviazal odporkyňu k zaplateniu sumy 17.579 eur s úrokom z omeškania 9% ročne zo sumy 3.319 eur od 16. 05. 2010 do zaplatenia, zo sumy 13.000 eur od 01. 01. 2011 do zaplatenia a zo sumy 1.200 eur od 01. 01. 2012 do zaplatenia. Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil povinnosť odporkyni zaplatiť navrhovateľke sumu 4.579 eur s 9% úrokom z omeškania zo sumy 3.319 eur od 16. 05. 2010 do zaplatenia a zo sumy 1.260 eur od 01. 01. 2012 do zaplatenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd návrh zamietol. Keďže odporkyňa napadla rozsudok súdu prvého stupňa odvolaním len vo vyhovujúcej časti, týkajúcej sa zaplatenia sumy 3.319 eur s príslušenstvom a navrhovateľka zamietajúcu časť, rozsudok súdu prvého stupňa ohľadne sumy 1.260 eur s 9% úrokom z omeškania od 01. 01. 2012 do zaplatenia je právoplatný. Predmetom odvolacieho konania je potom zaplatenie sumy 16.319 eur s 9% úrokom z omeškania ročne zo sumy 3.319 eur od 16. 05. 2010 do zaplatenia.

Podľa § 219 ods. 1 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Zmluvou o pôžičke prenecháva jedna strana (veriteľ) druhej strane (dlžníkovi) veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť mu do uplynutia dohodnutej doby veci rovnakého (toho istého) druhu, pričom môže ísť o odplatný alebo bezodplatný právny vzťah. Tento právny vzťah nevyžaduje osobitnú formu, preto zmluva o pôžičke môže byť uzavretá ústne, konkludentne (mlčky) alebo v písomnej forme. Pojmovými znakmi zmluvy o pôžičke sú: a/ prenechanie veci na voľné nakladanie, b/ druhovo určené veci, c/ dočasnosť (prenechanie na dohodnutú dobu), d/ povinnosť vrátiť vec rovnakého druhu a e/ doba splatnosti jej vrátenia. Aj keď je zmluva o pôžičke neformálnym právnym úkonom je reálnou zmluvou (kontraktom), čo znamená, že na uzavretie takejto zmluvy je treba, aby bol odovzdaný predmet pôžičky (peniaze) veriteľom dlžníkovi a to či už fyzickým predaním peňazí alebo napr. bezhotovostným spôsobom. V prípade, že účastníci takéhoto záväzkového právneho vzťahu uzavreli písomnú zmluvu, je k existencii vzniku (platnosti) takéhoto záväzku treba odovzdanie predmetu pôžičky. Ak účastníci síce uzavreli zmluvu o pôžičke v písomnej forme, ale k odovzdaniu predmetu pôžičky (peňazí) reálne (fakticky) nedošlo, potom takto urobený prejav účastníkov zmluvy o pôžičke nezodpovedá skutočnému stavu, ide len o pro forma uzavretú písomnú zmluvu o pôžičke, ktorá je absolútne neplatná. Odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi je teda predpokladom uzavretia zmluvy o pôžičke a základnou povinnosťou dlžníka je vrátiť vec rovnakého druhu, v rovnakom množstve a kvalite. K zmluve o pôžičke v zmysle ustanovenia § 657 Občianskeho zákonníka nedochádza len na základe dohody strán (účastníkov zmluvy) účinným prijatím návrhu na uzavretie zmluvy o pôžičke, ale až skutočným odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi. Veriteľ, ktorý sa žalobou na súde domáha od dlžníka, aby mu vrátil požičané peniaze, musí v zmysle § 657 Občianskeho zákonníka splniť dôkaznú povinnosť podľa § 120 ods. 1 OSP, teda musí uniesť dôkazné bremeno nielen o tom, že s dlžníkom v určitom čase uzavrel zmluvu o pôžičke peňazí, ktoré mu mali byť v dohodnutej dobe dlžníkom vrátené, ale aj o tom, že tieto peniaze dlžníkovi skutočne požičal (prenechal mu ich, odovzdal mu ich) a to, či už v hotovosti alebo formou bezhotovostného platobného styku (podobná argumentácia je aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci pod sp. zn. 33Cdo 3878/2008-138, kde súd judikoval, že ak k pôžičke dochádza na základe zmluvy, podľa ktorej veriteľ poskytne peniaze dlžníkovi, ktorý sa ich zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby, potom v spore o vrátenie požičanej sumy má žalobca bremeno tvrdenia, že so žalovaným dlžníkom uzavrel zmluvu o pôžičke, že mu poskytol finančné prostriedky a že žalovaný dlh riadne a včas nezaplatil. Dôkazné bremeno ohľadne tvrdenia, že bola

uzavretá zmluva o pôžičke a že podľa nej bolo dlžníkovi plnené, spočíva na veriteľovi. Ak sú tieto skutočnosti preukázané, potom veriteľ uniesol dôkazné bremeno).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

V konaní zhromaždený materiál treba zhodnotiť. Súd pristupuje k hodnoteniu jednotlivých vykonaných dôkazov z hľadiska ich hodnovernosti a pravdivosti. Súd nie je obmedzovaný zákonnými predpismi v tom zmysle, ako ten či onen dôkaz hodnotiť (zásada voľného hodnotenia dôkazov). Hodnotiacia úvaha súdu však nie je ľubovoľná; súd musí vychádzať zo všetkého, čo v konaní vyšlo najavo. Tieto skutočnosti má súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Súd pritom nie je viazaný žiadnym poradím významu a preukaznej sily jednotlivých dôkazov (R V/1968).

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, týkajúcej sa zaplata sumy 3.319 eur s príslušenstvom, v zamietajúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania riadne zistil skutkový stav veci a vec správne právne posúdil, pričom pri posúdení veci zohľadnil všetky v konaní vykonané dôkazy, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, a keďže s odôvodnením napadnutého rozhodnutia sa stotožňuje, na tieto dôvody podľa § 219 ods. 2 OSP odkazuje.

K námietke odporkyne v odvolaní, týkajúcej sa vyhovujúcej časti ohľadne zaplata sumy 3.319 eur s príslušenstvom, odvolací súd dodáva, že pokiaľ odporkyňa argumentovala tým, že suma 3.319 eur uvedená v pôžičke jej nebola odovzdaná, pričom ide o reálnu zmluvu, takže k jej uzavretiu je potrebné aj prevzatie sumy, odvolací súd uvádza, že z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že medzi účastníkmi konania došlo opakovane k uzavretiu zmlúv o pôžičke, pričom jedna z nich, týkajúca sa zaplata sumy 1.260 eur odporkyňou nebola spochybňovaná, pretože táto je preukázaná dohodou o splatení záväzku. Napriek tomu, že ohľadne zaplata sumy 3.319 eur má navrhovateľka s odporkyňou uzatvorenú zmluvu o pôžičke, odporkyňa využila formuláciu tejto zmluvy, podpísanú odporkyňou pred notárom a spochybňovala ju tvrdením, že suma uvedená v zmluve o pôžičke jej nebola odovzdaná. Takéto tvrdenie odporkyne posúdil odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, ako účelové tvrdenie, v snahe vyhnúť sa jej povinnosti. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že navrhovateľka opakovane požičala odporkyňi peňažné prostriedky, pričom odporkyňa sa snaží tejto svojej povinnosti vrátiť ich zbaviť, a to tak, že spochybňuje tvrdenia navrhovateľky a svoju povinnosť sa snažila preniesť na p. K., ktorému ona následne peňažné prostriedky požičané od navrhovateľky požičala. Odvolací súd je toho názoru, že odporkyňa by zmluvu o pôžičke pred notárom nebola podpisovala, pokiaľ by jej suma uvedená v pôžičke nebola vyplatená. Odvolací súd, rovnako ako súd prvého stupňa, považoval z vykonaného dokazovania za preukázané, že suma 3.319 eur bola navrhovateľkou odporkyňi odovzdaná, čo samotná odporkyňa potvrdila pri svojom výsluchu na OO PZ NR dňa 10. 02. 2012, kedy k zmluve o pôžičke zo dňa 15. 04. 2010 uviedla, že tieto peniaze si požičala na svoje súkromné prostriedky (zrejme účely), ktoré nemajú s pánom K. nič spoločné (č. l. 70 spisu). Ohľadne sumy 3.319 s príslušenstvom preto odvolací súd považoval návrh navrhovateľky za dôvodne podaný a odvolanie odporkyne za nedôvodné, preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdil.

Ohľadne zaplata zvyšnej sumy 13.000 eur (17.579 - 1.260 - 3.319) sa rovnako stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že navrhovateľka pôžičku pre odporkyňu v tejto sume nepreukázala, pretože aj keď je z vykonaného dokazovania zrejme, že navrhovateľka poskytla odporkyňi pôžičku vo vyššej sume, ako jej bola v tomto konaní priznaná (4.579 eur), to, že ich poskytla práve v sume 13.000 eur (zamietajúca časť) v konaní preukázané nebolo, pričom dôkazné bremeno ohľadne poskytnutia pôžičky aj v tejto sume je na navrhovateľke. Z uvedeného dôvodu aj v tejto časti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 2 OSP, a keďže obaja účastníci mali v odvolacom konaní čiastočný úspech, o trovách odvolacieho konania rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.